

Arkiv	Saksbehandlar	Møtedato	Sak nr.
300	Knut Øyjordet	22.02.19	5/19

HØYRING NOU 2018:11, NY FJELLOV*Saksdokument:*

1. Brev frå Landbruks- og matdepartementet av 28.08.18.
2. E-post frå Norges Fjellstyresamband (NFS) av 14.02.19 til fjellstyra med vedlegg.

Saksutgreiing:

Landbruks- og matdepartementet har sendt NOU 2018:11 Ny fjellov på høyring, og med høyringsfrist 28. februar 2019. NOU-en er å finne på departementet si heimeside eller direkte på: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nou-201811-ny-fjellov/id2608828/>. Sjølve lovforslaget står på side 269 i NOU-en.

Det vart oppnemnd eit Statsallmenningslovutval med 12 medlemmer i mars 2016, og som overleverte utgreiinga «Ny fjellov» til Landbruks- og matdepartementet i juni 2018. Lovutvalet har foreslått ei ny lov til erstatning for lov 6. juni 1975 om rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (Fjelloven) og lov 19. juni 1992 om skogssdrift i statsallmenningane (Statsallmenningsloven). Kort oppsummert så regulerer statsallmenningsloven virkesretten på skog, medan fjelloven regulerer m.a. bruksrettar for jordbruket (beiting, setrer og utvising av dyrkjingsjord) og jakt, fiske og praktisering av friluftsliv i statsallmenningane.

NOU-en peikar på at mykje har endra seg i det norske samfunnet på dei 40 år sidan gjeldande fjellov vart vedtatt. Innanfor landbruket har det vore ei utvikling i retning stadig færre eigedomar som blir drive som sjølvstendige bruk, jordleige har auka og talet på bruk med mjølkeproduksjon har gått ned. Det har ført til ein nedgang i tradisjonell seterdrift.

NFS har nyleg sendt ein e-post til fjellstyra der det m.a. står følgjande:

Dette er en svært viktig sak for fjellstyrene. NFS har hatt saken på dagsorden på landsmøtene i 2016 og i 2018 og på samling for fjellstyrene 24.-25.01.19. De mål NFS har satt seg for dette arbeidet, er godt ivaretatt i lovutvalgets sentrale flertallsforslag. Dette var også konklusjonen etter debatten på landsmøtet i NFS i 2018 og på samlingen for fjellstyrene 24.-25.01.19. Et godt resultat avhenger av at fjellstyrene og flest mulig av høringsinstansene for øvrig, står samlet i sine høringssvar. Styret i NFS har derfor vedtatt at målet for høringen skal være å ta sikte på å sikre oppslutning om de sentrale flertallsforslagene fra lovutvalget. Styret i NFS mener det er mest hensiktmessig at NFS sender en felles høringsuttalelse på vegne av alle fjellstyrene og at NFS avgir vedlagte høringsuttalelse innen høringsfristen 28.02.19. Det presiseres at høringsuttalelsen avgis av NFS på vegne av alle fjellstyrene, med unntak av de fjellstyrene som evt. avgir egne høringsuttalelser. NFS ønsker at fjellstyrer som vil avgje egne høringsuttalelser, sender disse via NFS innen 20.02.19.

Lovutvalet er einige i mange viktige spørsmål. I dei sentrale spørsmåla der utvalet har ulikt syn, er det eit stort fleirtal og eit lite mindretal. NFS viser til at fleirtalsforsлага bygger på eit

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

breitt kompromiss. NFS meiner måla sine er godt ivaretatt i lovutvalets fleirtalsforslag. NFS har utarbeidd eit utkast til høyringsuttale i fleire omgangar, og som ha vorte utsendt til fjellstyra. Styret i NFS har nyleg vedteke ein siste versjon, som er kopiert opp og vedlagt saka. I uttala frå NFS er det lista opp sentrale fleirtalsforslag som NFS støtter. Det gjeld t.d:

- Formålsparagrafen.
- Forbod mot sal av statsallmenning (bevare desse som store, udelte eigedomar),
- Dei jordbruksstilknytta bruksrettane (at desse også må kunne utvikle seg dynamisk med «tida og tilhøva»).
- Jakt, fiske og friluftsliv (vidareføre dagens regime, inkl. ordninga med prisrammer),
- Verdiskapinga skal vera att lokalt (at alle brutto grunneigarinntekter blir delt 50/50 mellom fjellstyret og Statskog SF v/grunneigarfondet).
- Auka lokalt sjølvstyre (fleirtalet foreslår at fjellstyra ennå skal oppnemnast av kommunestyret, men der rettshavarane skal ha moglegheit til å nominere sine representantar i fjellstyret).
- Fjelloppsynet (fleirtal for å vidareføre fjelloppsynet som eit heilheitleg oppsyn i statsallmenningane).
- Statleg grunnfinansiering.
- Lokal forvaltning av skogen (fleirtalet foreslår at skogen i statsallmenningar med virkesrett, skal forvaltast av fjellstyret. Dette vil ikkje gjelde drift av skogen i Langmorkje statsallmenning, sidan denne blir forvalta som ei bygdeallmenning, i regi av Langmorkje almenning). NFS åtvarar mot tvangssamanslåing av fjellstyre og allmenningsstyre.

Vurdering:

Det har vore ein brei prosess i fjellstyresystemet sidan NOU-en vart presentert og diskutert på landsmøtet i august. NFS har også vore representert i lovutvalet ved dagleg leder i NFS Jan Borgnes, og fjellstyra har hatt moglegheit til å kome med innspel undervegs i lovutvalsarbeidet. Styret i NFS har i fleire omgangar sendt ut førebels høyringsutkast som fjellstyra kunne kome med innspel på. Og saka vart grundig diskutert på fellessamlinga for fjellstyra sist i januar.

Det er naturleg å støtte opp om NFS sitt utkast til uttale. Denne byggjer på eit breitt kompromiss, og det vil vera uheldig om enkelte fjellstyre går imot hovudelementa i denne. Vågå fjellstyre har ikkje spelt inn noko endringsforslag tidlegare. Fjellstyret si uttale bør bli sendt direkte til NFS, og ikkje til departementet.

Heilt til slutt i utkast til uttale frå NFS blir det peikt på dette med fjellstyra som forvalningsorgan. Statsallmenningsutvalet legg til grunn at fjellstyret skal vera eit «privatrettsleg rettssubjekt» med oppgåver av både privatrettsleg og offentlegrettsleg karakter. Fjellstyra har vel vore sett på som eit offentlegrettsleg organ/forvalningsorgan, og har i si saksbehandling hovudsakleg følgd reglane i forvaltningslova. Det vil truleg vera mest rett også i forhold til dagens praksis å definere fjellstyra som eit forvalningsorgan, og at det heller blir definert saksområde der fjellstyret kan opptre som eit privatrettsleg rettssubjekt. Skal fjellstyra oppretthalde sin legitimitet som eit organ for lokal forvaltning og behandling av saker etter demokratiske prosessar, bør ei omdefinering av fjellstyret si rettslege status såleis ikkje skje. At fjellstyret blir definert som eit forvalningsorgan vil også styrke fjellstyrets legitimitet i samfunnet og vil ha positiv betydning for fleire av lovutvalets fleirtalsframlegg, som t.d. overføring av myndighet frå Statskog og SNO til lokal forvaltning og lokalt oppsyn.

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no

Innstilling til vedtak:

I høyring av NOU 2018:11 Ny fjellov, sluttar Vågå fjellstyre i hovudsak seg til Norges Fjellstyresamband (NFS) sitt utkast til høyringsuttale pr. 13.02.19, men har denne merknaden til uttala:

Når det gjeld fjellstyret sin rettslege status, så meiner Vågå fjellstyre at fjellstyra generelt må bli definert som eit forvaltningsorgan og ikkje som eit «privatrettsleg rettssubjekt», og at det heller blir definert saksområde der fjellstyret kan opptre som eit «privatrettsleg rettssubjekt». Fjellstyret fryktar at ved å definere fjellstyra som «privatrettslege rettssubjekt» kan det bli «brukt mot» fjellstyra/fjellstyresystemet ang. fleire av forslaga frå lovutalets fleirtalsframlegg og som NFS stiller seg bak. NFS må derfor i si uttale tydeleg klargjera at statusen til fjellstyra primært er eit forvaltningsorgan.

Vedtak:

Samrøystes: Som innstillinga.

Rett utskrift. Går til:

Norges Fjellstyresamband

Vågåmo, 22.02.19

Knut Øyjordet (e.f)

Adresse	Telefon	Bankgiro	E-post
Postboks 16 2684 VÅGÅ	61 29 37 37	2085.25.13625	vaga@fjellstyrene.no